

ŻELBETONOWE PIEKŁO

Siarczyste mrozy i śnieżycy witały rok 1945, co zarówno na froncie zachodnim, jak i wschodnim jeszcze bardziej uprzykrzyło żołnierzom życie. Mylili się ci, którzy liczyli na szybkie zakończenie wojny. Czekala ich jeszcze niejedna bitwa w granicach III Rzeszy. Do najkrwawszych należała ta, którą polscy żołnierze stoczyli na Wale Pomorskim.

Pod koniec stycznia 1945 roku front wschodni przypominał olbrzymi klin, którego ostrze wbijało się głęboko w niemieckie terytorium. To ostrze tworzyły pancerne jednostki Armii Czerwonej, które uchwyciły drugi brzeg Odry pod Kostrzynem i Frankfurtem. Niemcy zdawali sobie sprawę, w jak poważnej znaleźli się sytuacji, ale jednocześnie dostrzegli szansę wyjścia z tej matni. Wystarczyło utrzymać swe skrzydła na Pomorzu i Dolnym Śląsku, by w odpowiednim momencie przejść do kontrofensywy i odciąć pancerne wierzchołki Armii Czerwonej.

Sowieci jednak zorientowali się, co im zagraża i szybko zweryfikowali swój ambitny plan zdobycia Berlina jeszcze w lutym 1945 roku. Postanowiono najpierw zabezpieczyć zagrożone skrzydła i oczyścić Pomorze i Śląsk z wojsk niemieckich. Do tego zadania prócz jednostek sowieckich wyznaczono także 1 Armię Wojska Polskiego, dowodzoną wówczas przez gen. Stanisława

Popławskiego. Przeszło 90 tys. polskich żołnierzy wraz z sowieckim 2 Korpusem Kawalerii Gwardii i częścią 3 Armii Uderzeniowej miało na Pomorzu zapełnić lukę powstałą między 1 Frontem Białoruskim a 2 Frontem Białoruskim i zniszczyć zagrożające im siły nieprzyjaciela.

Zadanie nie do wykonania

Tym samym 1 Armii WP przypadło zadanie zdobycia najpotężniejszej linii obronnej na całym Pomorzu, tak zwanej Pommernstellung – d1 (Pozycja Pomorska – d1, którą w polskiej historiografii nazywa się Walem Pomorskim). Pas natarcia polskich żołnierzy obejmował linię: Darłowo, Biały Bór, Szczecinek, Dudylany, Nadarzyce, zachodni brzeg jeziora Dobrze, Zdbiczno, Smolno, Wałcz i dalej wzdłuż rygla noteckiego do Krzyża. Za tą główną pozycją przygotowano jeszcze dwie linie obronne.

Pierwotnie Wał Pomorski był systemem fortyfikacji wybudowanych na początku lat trzydziestych na

dawnej granicy niemiecko-polskiej. Niemcy powrócili do jego rozbudowy w 1944 roku, wykorzystując najnowsze zdobycze sztuki fortyfikacyjnej. Przede wszystkim stworzyli sieć bunkrów, rozproszonych w terenie, ale powiązanych z sobą dokładnie przemyślanym systemem ognia i zapór saperkich. Wykorzystali przy tym naturalne właściwości obronne tego obszaru. Liczne jeziora, rzeki i gęste lasy stanowiły już i tak poważną przeszkodę dla nacierających wojsk. Najważniejsze jednak było to, że taki system pozwalał na prowadzenie obrony nie tylko przez oddziały forteczne, ale i bardziej mobilne jednostki liniowe. Dowództwo niemieckie i tutaj przygotowało szczególnie nieprzyjemną niespodziankę, gdyż prócz żołnierzy Wehrmachtu skierowało do obrony Wału Pomorskiego słynące z fanatyzmu formacje Waffen SS.

Na korzyść Niemców działał jeszcze jeden, niebagatelny fakt – ich system obronny na Pomorzu był dla polskiego dowództwa całko-

witą zagadką i zaskoczeniem. 28 stycznia 1945 roku, do sztabu 1 Armii pod Bydgoszczą dotarł rozkaz przejścia do ataku. Dowódca 1 Frontu Białoruskiego, marszałek Geоргий Żukow, podkreślał w nim, że siły niemieckie są już rozbite i pozbawione woli walki. Wobec tego polska armia miała w ciągu dziesięciu dni (do 6 lutego) pokonać 249 km i wyjść nad Odrę, czyli codziennie żołnierze musieli nacierać w tempie ponad 27 km na dobę! Wyglądało to zupełnie nierealnie, gdyż Polacy byli już po forsownym, przeszło 260-kilometrowym marszu z rejonu Warszawy, przeprowadzonym w warunkach ostrej zimy. W oddziałach było wielu chorych, brakowało lekarstw, ciepłej odzieży i żywności. Co gorsza, 1 Armię dotknęło też to, z czym borykały się wtedy wszystkie atakujące Niemców wojska – nadmierne wydłużenie lub wręcz przerwanie linii komunikacyjnych, co powodowało braki w zaopatrzeniu, szczególnie w benzynę i amunicję. Innymi słowy, wszystkie sa-

→ Dokonanie ze str. 3

mochody, wozy pancerne i czołgi pozostały w tyle. Dla polskiej piechoty było to szczególnie tragiczne, gdyż okazało się, że początkowo musiała atakować niemieckie pozycje niemalże „gołymi rękami”.

Rozpoznanie bojem

Rankiem 29 stycznia, mimo dwudziestostopniowego mrozu i zawiei śnieżnych, 1 Armia WP ruszyła na zachód. Na jej czele szły 1 Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki i 4 Dywizja Piechoty im. Jana Kilińskiego. To właśnie żołnierze 4 Dywizji jako pierwsi mieli się

nia, zabijając 94 i raniąc 112 polskich żołnierzy. Polacy zabili 230 esesmanów, 120 zranili i 70 wzięli do niewoli. Jeńcy zeznali, co w następnych dniach może czekać nacierających, ale dowództwo armii nadal nie wyciągnęło z tego głębszych wniosków.

Przed wieczorem 31 stycznia, 1 i 4 Dywizja Piechoty dotarły do rzeki Gwdy, za którą Niemcy stworzyli przedpole dla głównych rubieży Wału Pomorskiego. Najsilniejsze punkty oporu zorganizowano tutaj w miejscowościach Podgaje, Jastrowie i Ptusza. Szczególnie dramatyczne wydarzenia rozegrały się w tej

pierwszej, choć nie znajdowała się ona początkowo w linii polskiego natarcia. Podgaje mieli zdobywać sowieccy kawalerzyści z 2 Korpusu Kawalerii Gwardii, ale polscy żołnierze znacznie ich wyprzedzili. Dowódca 3 Pułku Piechoty, ppłk Aleksander Archipowicz, wysłał więc w kierunku miejscowości 4 kompanię piechoty

ppor. Alfreda Sofki, wzmocnioną plutonem ciężkich karabinów.

Polacy, nie spodziewając się większego oporu, wpadli w zasadzkę zorganizowaną przez holenderskich esesmanów z 48 Pułku Grenadierów Pancernych SS „General Seyffardt” (twierdził się też, że byli to grenadierzy łotewscy, a Holendrzy zajmowali Podgaje). W nierównej walce zginęła ponad połowa

polskich żołnierzy. Natomiast wziętych do niewoli 32 Polaków esesmani pogнали do Podgajów. Kiedy po kilku dniach zażartych walk, 3 lutego, kościuszkowcy wreszcie zdobyli tę miejscowość, to w jednej ze spalonych stodół odnaleźli zwęglone ciała swych kolegów z 4 kompanii. Do dziś trwa dyskusja, czy zostali oni spaleni żywcem, czy wcześniej rozstrzelani. Jedno było pewne, po odkryciu tej zbrodni, zaciętość i bezkompromisowość walk wzrosła jeszcze bardziej.

W krzyżowym ogniu bunkrów

W nocy 3 lutego, gen. Popławski wydał rozkaz podległym mu polskim jednostkom przełamania głównych umocnień Pommernstellung – d1. Główną siłę uderzeniową stanowiły 4 i 6 Dywizja Piechoty. Piechurów mogły już wówczas, na szczęście, wesprzeć oddziały artyleryjskie: 1 Brygada Artylerii Armat, 5 Brygada Artylerii Ciężkiej i 11 Pułk Artylerii Haubic. Polskie natarcie ruszyło 4 lutego i w dwa dni później, po zażartych walkach, zdobyto Nadarzyce i przełamano pozycje d1. W następnych dniach Polacy kontynuowali ofensywę w kierunku południowo-zachodnim. 10 lutego żołnierze 1 i 2 Dywizji Piechoty, wsparci czołgami 1 Brygady Pancernej im. Bohaterów Westerplatte i 4 Pułku Czołgów Ciężkich, zdobyli Mirosławiec, a dwa dni później Łowicz Wątecki.

Działania 1 Armii WP doprowadziły wówczas do odciążenia dróg odwrotu wojskom niemieckim broniącym Wałcza. Miasto to zajęli, 11 lutego, czerwonoarmiści z 47 Armii. Najistotniejsze było jednak, że przełamanie Wału

Pomorskiego otwierało drogę do zdobycia całego Pomorza. W walkach o zdobycie Pommernstellung poległo 1780 polskich żołnierzy, 2767 zostało rannych, a 1055 uznano za zaginionych. Straty zadane Niemcom przez 1 Armię szacuje się na ok. 8000 zabitych i rannych.

Symbolem męstwa i ofiarności polskiego żołnierza w walkach o Wał Pomorski stał się bój o liczącą około 150 m przesmyk między jeziorami Smolno a Zdbiczno. Żołnierze 4 Dywizji Piechoty, którym przyszło go zdobywać, nazwali go „Przesmykiem Stu Diabłów”. W tym miejscu przelazł na nacierającym żołnierzom zagradzały dwa bunkry otoczone polami minowymi i zasiekami z drutu kolczastego. Przez trzy dni – od 6 do 8 lutego – w ogniu niemieckich karabinów maszynowych i na minach zginęło 300 szturmujących Polaków i Rosjan! Dopiero podciągnięcie haubicy kalibru 152 mm pozwoliło zniszczyć jeden z bunkrów, a drugi zdobyli polscy piechurzy. Wiele racji mieli niemieccy oficerowie, porównujący Wał Pomorski do Linii Gustawa we Włoszech. Nie przewidzieli tylko, że w jednym i drugim wypadku ich potężne umocnienia przełamają Polacy, przyspieszając koniec III Rzeszy.

PIOTR KORCZYŃSKI

Bibliografia:

Czesław Grzelak, Henryk Stańczyk, Stefan Zwoliński, *Bez możliwości wyboru. Wojsko Polskie na froncie wschodnim 1943-1945*, Warszawa 1993

Edward Kosopath-Pawłowski, *Wojsko Polskie na Wschodzie 1943-1945*, Pruszków 1993

Piotr Różański, *Walki 1. Armii Wojska Polskiego na Wale Pomorskim*, [w:] „Technika Wojskowa Historia”, nr 2/2015, s. 20-31

przekonać, jak ciężkie w istocie zadanie postawiono przed nimi. Mianowicie, kiedy jej czołowy 11 Pułk Piechoty dotarł do Złotowa, od razu dostał się pod gęsty ogień nieprzyjaciela. Miasta bronili łotewscy esesmani z 15 Dywizji Grenadierów SS i wbrew twierdzeniom Żukowa wcale nie byli zdemoralizowani klęskami. Wręcz przeciwnie, bronili twardo Złotowa do rana 31 stycz-

O TYM WARTO WIEDZIEĆ

PAMIĘTAJ!!!

Jako kombatant masz prawo do korzystania:

- poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych w aptekach,
- bez skierowania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych (wizyt u lekarzy specjalistów). Wyłączone z tego prawa są badania diagnostyczne i rehabilitacja lecznicza, na które zawsze potrzebne jest skierowanie od lekarza, który przyjmuje w ramach NFZ.

Korzystanie poza kolejnością oznacza przyjęcie na wizytę w dniu zgłoszenia. Jeśli to niemożliwe – najpóźniej 7 dni roboczych od zgłoszenia.

Dokumenty, które potwierdzą Twoje uprawnienia:

- zaświadczenie o uprawnieniach kombatanckich wydane przez Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Jako inwalida wojenny masz prawo do korzystania:

- z bezpłatnego zaopatrzenia w leki o kategorii dostępności „Rp” (czyli na receptę) lub „Rpz” (czyli na receptę do zastarzonego stosowania – przepisywaną tylko po przeprowadzeniu diagnostyki w szczególnych warunkach, np. szpitalnych),
- z bezpłatnego zaopatrzenia w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, np. dla pacjentów z zaburzoną zdolnością trawienia,
- z bezpłatnych wyrobów medycznych na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, felczera ubezpieczenia zdrowotnego, pielęgniarki lub położnej,
- ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych w aptekach poza kolejnością,
- bez skierowania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych (wizyt u lekarzy specjalistów). Wyłączone z tego

prawa są badania diagnostyczne i rehabilitacja lecznicza, na które zawsze potrzebne jest skierowanie od lekarza, który przyjmuje w ramach NFZ.

Dokumenty, które potwierdzą Twoje uprawnienia:

- Książka inwalidy wojennego-wojskowego – wydawana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (symbol Rw-51, wydana po 26 lipca 2004 r.). Jej ważność jest określona i oznaczona w książeczce, np. przez pieczęć.

Jako małżonek lub małżonka kombatanta lub inwalidy wojennego, jeśli:

- pozostajesz na jego wyłącznym utrzymaniu,
- jesteś wdową lub wdowcem po poległym żołnierzu lub zmarłym inwalidzie wojennym i masz rentę rodzinną.

Masz prawo do korzystania:

- z bezpłatnego zaopatrzenia w leki o kategorii dostępności „Rp” (czyli na receptę) lub „Rpz” (czyli na receptę do zastarzonego stosowania – przepisywaną tylko po przeprowadzeniu diagnostyki w szczególnych warunkach, np. szpitalnych),
- z bezpłatnego zaopatrzenia w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego (np. dla pacjentów z zaburzoną zdolnością trawienia).

Jakie dokumenty potwierdzą Twoje/uprawnienia:

- decyzja dotycząca ustalenia prawa do świadczeń wydana przez dyrektora oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia,
- książeczka Twojego małżonka razem z zaświadczeniem z urzędu skarbowego i zaświadczeniem z urzędu stanu cywilnego,
- decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przyznaniu renty rodzinnej.

Za pacjent.gov.pl

Programy dla środowiska kombatanckiego z czasów II wojny światowej w 2024 r.

Informujemy, że od 3 stycznia 2024 r. Urząd do Spraw Kombatantów i OR realizuje **Program dofinansowania zakupu aparatów słuchowych, Program dofinansowania leczenia uzdrowiskowego oraz Program dofinansowania rehabilitacji domowej dla kombatantów oraz ofiar represji, osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, żołnierzy zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianych w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.**

Dofinansowanie zakupu aparatów słuchowych w 2024 r. Zasady:

1. Pomoc pieniężna na zakup aparatu słuchowego/aparatów słuchowych i wkładki usznej/wkładek usznych przyznawana jest decyzją szefa UdSKIOR na wniosek osoby uprawnionej.
2. Osobami uprawnionymi do korzystania z Programu są kombatanci oraz ofiary represji, o których mowa w ustawie z 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, osoby deportowane do pracy przymusowej oraz osadzone w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, o których mowa w ustawie z 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjali-

stycznych Republik Radzieckich, żołnierze zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudniani w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, o których mowa w ustawie z 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, cywilne niewidome ofiary działań wojennych, o których mowa w ustawie z 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych.

3. Pomoc może być przyznana na dofinansowanie zakupu maksymalnie dwóch aparatów słuchowych i dwóch wkładek usznych w przy-

padku niedosłuchu obustronnego (po jednym na każde ucho). Jeżeli koszt planowanego zakupu aparatu słuchowego i wkładki usznej/aparatów słuchowych i wkładek usznych jest wyższy niż wynikający z Programu, pomoc pieniężna może być udzielona wyłącznie do wysokości maksymalnej kwoty wynikającej z Zasad niniejszego Programu. Pozostałą do zapłaty kwotę zobowiązany jest ponieść wnioskodawca.

4. Pomoc może być przyznana osobom uprawnionym, spełniającym następujące kryteria dochodowe:

- a) dla osoby prowadzącej samodzielne gospodarstwo domowe – dochód nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 290% najniższej emerytury ogłaszanej przez prezesa ZUS na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1251 ze zm.), zwanej dalej „najniższą emeryturą”;

b) dla osoby prowadzącej wspólne gospodarstwo domowe – dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 220% najniższej emerytury ogłaszanej przez prezesa ZUS;

c) dla osoby uprawnionej pobierającej rentę inwalidy wojennego lub wojskowego bądź będącej osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, której dochód nie przekracza kwoty odpowiadającej 350% najniższej emerytury bez względu na liczbę osób w gospodarstwie domowym.

5. Za osobę całkowicie niezdolną do pracy i do samodzielnej egzystencji uznaje się osobę, która posiada orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji. Okoliczność posiadania statusu osoby całkowicie niezdolnej do pracy oraz do samodzielnej egzystencji ustala się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów takich jak:

a) orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji wydane przez organ rentowy (ZUS, KRUS, MSWiA, MON, BESW),

b) orzeczenie o I grupie inwalidzkiej wydane przez organ rentowy,

c) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności w przypadku osiągnięcia przez wnioskodawcę wieku emerytalnego,

d) orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji wydane przez organ rentowy, jeśli wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny.

6. Dofinansowanie następuje w wysokości do 100% różnicy pomiędzy ceną całkowitą aparatu/aparatów i wkładki/wkładek a dofinansowaniem z NFZ, PFRON, PCPR, OPS lub innych źródeł, ale nie więcej niż 5000 zł brutto, 3500 zł brutto albo 2000 zł brutto za jeden aparat i jedną wkładkę uszną, stosownie do zasad wynikających z kryteriów dochodowych.

7. Przy ustalaniu wysokości przyznanego dofinansowania będzie uwzględniana pomoc udzielona przez szefa Urzędu na ten sam cel (zakup aparatu/aparatów słuchowych i wkładki usznej/wkładek usznych) poza Programem w 2023 r. O tę kwotę będzie pomniejszana wysokość dofinansowania przyznanego na podstawie Programu na 2024 r.

8. Dofinansowanie w ramach Programu na 2024 r. nie może być przyznane dla osób, które skorzystały z dofinansowania zakupu aparatów słuchowych w ramach realizowanych w latach 2017-2023 programów szefa Urzędu dla członków Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość RP, kombatantów oraz ofiar represji, osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, żołnierzy

zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianych w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.

W przypadku jakichkolwiek pytań proszę o kontakt pod numerem telefonu (22) 276-77-77 lub adresem e-mail: info@kombatanci.gov.pl bądź z: Mileną Bryszewską, tel. 22 276-77-93, e-mail: milena.bryszewska@kombatanci.gov.pl, Patrycją Jaworską, tel. 22 276-77-90, mail: patrycja.jaworska@kombatanci.gov.pl, Anną Polowczyk, tel. 22 276-77-87, adres mail: anna.polowczyk@kombatanci.gov.pl.

Program będzie realizowany **do 30 czerwca 2024 r. bądź do wyczerpania środków przeznaczonych na jego realizację, jeśli nastąpi to wcześniej**. Kompletny wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej w ramach Programu lub uzupełnienie wniosku powinny wpłynąć do UdSKIOR **do 31 maja 2024 r. (decyduje data wpływu do Urzędu)**. Wnioski, które wpłyną lub zostaną uzupełnione po tym terminie mogą być rozpatrzone na zasadach ogólnych określonych w ustawach wskazanych w podstawie prawnej niniejszego Programu.

Pomoc pieniężna na leczenie uzdrowiskowe w 2024 r.

Zasady Programu leczenia uzdrowiskowego dla kombatantów, ofiar represji, osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, żołnierzy zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianych w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych oraz cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych, obowiązujące w 2024 r.:

1. Pomoc pieniężna na leczenie uzdrowiskowe przyznawana jest decyzją szefa UdSKIOR na wniosek zainteresowanej osoby.

2. Dostępność i wysokość pomocy pieniężnej jest uzależniona od sytuacji materialnej wnioskodawcy, długości i kosztu planowanego leczenia, a w szczególności od wysokości środków budżetowych, jakimi dysponuje Urząd.

3. Do wniosku o przyznanie pomocy pieniężnej na leczenie uzdrowiskowe należy w szczególności dołączyć:

a) dokumentację potwierdzającą sytuację materialną wnioskodawcy/rodziny wnioskodawcy. Dochód wnioskodawcy/rodziny wnioskodawcy może być również ustalony na podstawie dokumentacji znajdującej się już w Urzędzie, jeśli jest ona aktualna, tzn. została wystawiona w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące od daty złożenia wniosku o przyznanie pomocy w ramach Programu. Termin 3 miesięcy nie dotyczy dokumentów potwierdzających aktualną wysokość świadczenia o charakterze stałym, takim jak: emerytura, zasiłek stały itp.;

b) zaświadczenie lekarskie potwierdzające wskazanie do podjęcia leczenia uzdrowiskowe-

go lub skierowane na leczenie uzdrowiskowe wg wzoru stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 lipca 2011 r. w sprawie kierowania na leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitację uzdrowiskową (Dz.U. z 2021 r. poz. 111 ze zm.) wystawione do 3 miesięcy od daty złożenia wniosku;

c) wystawiony przez placówkę, która będzie realizować leczenie uzdrowiskowe kosztorys, fakturę pro forma albo potwierdzenie dokonania rezerwacji, przy czym przedłożony dokument powinien określać koszt leczenia, termin oraz dane, w tym nr rachunku bankowego placówki realizującej leczenie. Ww. dokument powinien zostać wystawiony na imię i nazwisko wnioskodawcy.

4. Kompletny wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej w ramach programu powinien zostać złożony nie później niż 30 dni przed planowanym terminem leczenia. W przypadku niedochowania tego terminu, wniosek może nie zostać załatwiony w terminie pozwalającym na przekazanie środków do placówki realizującej leczenie w wyznaczonym terminie.

5. Pomoc pieniężna przyznana na leczenie uzdrowiskowe w ramach Programu jest przekazywana przelewem na rachunek placówki, która będzie realizować zaplanowane leczenie uzdrowiskowe, wskazany na fakturze pro forma, kosztorysie lub potwierdzeniu dokonania rezerwacji, nie wcześniej niż na 3 tygodnie przed terminem rozpoczęcia leczenia. Urząd nie przelewa zaliczek.

6. Pomoc pieniężna udzielana na leczenie uzdrowiskowe przyznawana jest wyłącznie na koszty pobytu wraz z wyżywieniem oraz koszty leczenia, w szczególności na: posiłki i noclegi, zabiegi, opiekę lekarską i pielęgniarską.

7. Pomoc pieniężna udzielana na leczenie uzdrowiskowe nie jest przyznawana na pokrycie kosztów ubocznych związanych z pobytem w placówce realizującej leczenie uzdrowiskowe, tj. koszty dojazdu, opłata za parking, wypóczenie TV, opłata klimatyczna i inne.

8. Pomoc pieniężna w ramach Programu może być przyznana wyłącznie na standardowe świadczenie proponowane przez placówkę realizującą leczenie uzdrowiskowe. Nie może być przyznana na świadczenie o podwyższonym standardzie (typu LUX, SPA itp.) z zastrzeżeniem wyjątku opisanego w punkcie 9 poniżej.

9. Pomoc pieniężna może być przyznana na świadczenie proponowane przez placówkę realizującą leczenie uzdrowiskowe w standardzie podwyższonym tylko w sytuacji, gdy podwyższony standard oznacza dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osoby niepełnosprawnej, przy czym potrzeby te muszą być udokumentowane przez wnioskodawcę przy pomocy stosownej dokumentacji medycznej potwierdzającej obniżoną sprawność ruchową, np. orzeczenie o niepełnosprawności.

10. Przyznana pomoc pieniężna może być wykorzystana wyłącznie na realizację leczenia

wskazanego w fakturze pro forma, potwierdzeniu rezerwacji lub kosztorysie. Zmiana placówki realizującej leczenie, terminu leczenia, zakresu leczenia itp. wymaga zmiany decyzji na podstawie art. 155 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.).

11. Pomoc może być przyznana osobom uprawnionym spełniającym następujące kryteria dochodowe:

a) dla osoby prowadzącej samodzielne gospodarstwo domowe – dochód nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 320% najniższej emerytury ogłaszanej przez prezesa ZUS na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1251 ze zm.), zwanej dalej „najniższą emeryturą” (od 1 marca 2023 r. 5083,01 zł);

b) dla osoby prowadzącej wspólne gospodarstwo domowe – dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 250% najniższej emerytury ogłaszanej przez prezesa ZUS (od 1 marca 2023 r. 3971,10 zł);

c) dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty odpowiadającej 380% najniższej emerytury, gdy wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji (od 1 marca 2023 r. 6036,07 zł).

12. Za osobę całkowicie niezdolną do pracy i do samodzielnej egzystencji uznaje się osobę, która posiada orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji. Okoliczność posiadania statusu osoby całkowicie niezdolnej do pracy oraz do samodzielnej egzystencji ustala się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów takich jak:

a) orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji wydane przez organ rentowy (ZUS, KRUS, MSWiA, MON, BESW),

b) orzeczenie o I grupie inwalidzkiej wydane przez organ rentowy,

c) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności w przypadku osiągnięcia przez wnioskodawcę wieku emerytalnego,

d) orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji wydane przez organ rentowy, jeśli wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny.

13. Jeżeli koszt planowanego leczenia uzdrowskiego wnioskodawcy jest wyższy, pomoc pieniężna na leczenie uzdrowskowe może być udzielona wyłącznie do wysokości maksymalnej kwoty ujętej w Programie. Pozostałą do zapłaty kwotę zobowiązany jest ponieść wnioskodawca.

14. Możliwe jest udzielenie pomocy pieniężnej na koszt pobytu osoby sprawującej opiekę nad osobą uprawnioną (zwanej dalej „opiekunem”) w trakcie leczenia uzdrowskiego, wyłącznie wówczas, jeśli wymaga tego stan zdrowia wnioskującego, potwierdzony stosowną dokumentacją medyczną. Maksymalna kwota dofinansowania

pobytu opiekuna może wynieść do 2500 zł brutto.

15. Celem uzyskania pomocy pieniężnej na koszt pobytu opiekuna w szczególności należy przedstawić:

a) potwierdzenie rezerwacji lub fakturę pro forma wskazującą na pobyt w charakterze opiekuna, tj. bez zabiegów, leczenia itp. (wyłącznie zakwaterowanie i wyżywienie);

b) orzeczenie o I grupie inwalidzkiej, o niezdolności do samodzielnej egzystencji, całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji lub o II grupie inwalidzkiej wraz z orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji bądź

c) orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności potwierdzające konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznym ograniczeniem możliwości samodzielnej egzystencji;

d) dokumentów, o których mowa w ppkt b) i c) nie muszą przedstawiać osoby, które ukończyły 75 rok życia.

16. Dokumenty, o których mowa w punktach 3 oraz 15, mogą być złożone w formie kopii, z wyjątkiem sytuacji, gdy organ poweźmie wątpliwość co do ich prawdziwości. W takiej sytuacji wnioskodawca będzie zobowiązany przedstawić oryginał dokumentu lub jego kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem.

17. Pomoc pieniężna udzielana na leczenie uzdrowskowe jest przyznawana na podstawie kompetencji szefa Urzędu określonych w art. 19b ust. 1 i art. 19d Ustawy o kombatanach, art. 5a ust. 10 i 5a ust. 13 Ustawy o osobach deportowanych, art. 7a ust. 10 i 7a ust. 13 ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach uranu i batalionach budowlanych oraz art. 10a ust. 10 i art. 10a ust. 13 ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych i nie wyklucza możliwości ubiegania się o przyznanie pomocy pieniężnej na zasadach określonych w ww. ustawach.

18. Korzystanie z leczenia w ramach NFZ lub PCPR/PFRON nie wyklucza możliwości ubiegania się o przyznanie pomocy pieniężnej na leczenie uzdrowskowe w ramach niniejszego Programu ze środków budżetowych będących w dyspozycji szefa Urzędu.

19. Pomoc pieniężna udzielana w ramach Programu nie może być przeznaczona na leczenie uzdrowskowe albo rehabilitację uzdrowskową realizowane w ramach NFZ lub PCPR/PFRON.

20. Leczenie uzdrowskowe dofinansowane w ramach Programu musi rozpocząć się w roku, w którym obowiązuje Program.

21. Pomoc pieniężna na leczenie uzdrowskowe w ramach Programu może być przyznana raz w roku kalendarzowym.

22. Pomoc pieniężna udzielana w ramach Programu może być przyznana na leczenie

uzdrowskowe albo rehabilitację uzdrowskową realizowane wyłącznie na terenie Polski.

Program będzie realizowany do **31 grudnia 2024 r. bądź do wyczerpania środków przeznaczonych na jego realizację, jeśli nastąpi to wcześniej**. Kompletny wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej w ramach Programu lub uzupełnienie wniosku **powinny wpłynąć do UdSKIOR do 30 listopada 2024 r. (decyduje data wpływu do Urzędu)**. Wnioski, które wpłyną lub zostaną uzupełnione po ww. terminie mogą być rozpatrzone na zasadach ogólnych określonych w ustawach wskazanych w podstawie prawnej niniejszego Programu.

W przypadku jakichkolwiek pytań proszę o kontakt pod numerem telefonu **(22) 276-77-77** lub e-mail: **info@kombatanci.gov.pl**, bądź z Natalią Dąbkowską, tel. **22 276-77-28**, e-mail: **natalia.dabkowska@kombatanci.gov.pl**.

Program rehabilitacji domowej w 2024 r.

1. Pomoc pieniężna na rehabilitację domową przyznawana jest decyzją szefa UdSKIOR na wniosek osoby uprawnionej.

2. Osobami uprawnionymi są kombataneci i inne osoby uprawnione będące ofiarami represji wojennych, o których mowa w ustawie o kombatanach, osoby posiadające prawo do świadczenia, o których mowa w ustawie o osobach deportowanych, osoby uprawnione do świadczenia pieniężnego, o których mowa w ustawie o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach uranu i batalionach budowlanych oraz osoby uprawnione do świadczenia pieniężnego, o których mowa w ustawie o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych, którzy nie mogą skorzystać z leczenia rehabilitacyjnego w warunkach ambulatoryjnych ze względu na stan zdrowia.

3. Do wniosku o przyznanie pomocy pieniężnej na rehabilitację domową należy w szczególności dołączyć:

a) dokumentację potwierdzającą sytuację materialną wnioskodawcy/rodziny wnioskodawcy. Dochód wnioskodawcy/rodziny wnioskodawcy może być również ustalony na podstawie dokumentacji znajdującej się już w Urzędzie, jeśli jest ona aktualna, tzn. została wystawiona w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące od daty złożenia wniosku o przyznanie pomocy w ramach Programu. Termin 3 miesięcy nie dotyczy dokumentów potwierdzających aktualną wysokość świadczenia o charakterze stałym, takich jak: emerytura, zasiłek stały itp.

b) zaświadczenie lekarskie potwierdzające wskazanie do podjęcia rehabilitacji domowej, skierowanie na rehabilitację w warunkach domowych lub zaświadczenie lekarskie o braku możliwości skorzystania z leczenia rehabilitacyjnego w trybie ambulatoryjnym (poradni rehabilitacyjnej, gabinetu rehabilitacyjnym,

ośrodki/oddziały dziennej rehabilitacji) wystawione do 3 miesięcy przed złożeniem wniosku;

c) kosztorys lub fakturę pro forma wystawioną na wnioskodawcę przez placówkę, która będzie realizować rehabilitację domową, przy czym przedłożony dokument powinien określać jego koszt, termin oraz dane placówki, w tym nr rachunku bankowego placówki realizującej leczenie. Dokument powinien być wystawiony do 3 miesięcy przed złożeniem wniosku.

4. Kompletny wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej w ramach programu powinien zostać złożony nie później niż 30 dni przed planowanym terminem leczenia. W przypadku niedochowania tego terminu, wniosek może nie zostać zatwierdzony w terminie pozwalającym na przekazanie środków do placówki realizującej leczenie w wyznaczonym terminie.

5. Pomoc pieniężna przyznana na rehabilitację domową w ramach Programu jest przekazywana na rachunek placówki nie wcześniej niż na 3 tygodnie przed terminem rozpoczęcia leczenia. Urząd nie przekazuje zaliczek.

6. Pomoc pieniężna na rehabilitację domową jest przekazywana przelewem na nr rachunku bankowego placówki, która będzie realizować zaplanowane leczenie rehabilitacyjne wskazany na fakturze proforma lub kosztorysie.

7. Jeżeli koszt planowanego leczenia wnioskodawcy jest wyższy niż wynikający z zasad Programu, pomoc pieniężna może być udzielona wyłącznie do wysokości maksymalnej kwoty wynikającej z zasad (tabeli). Pozostałą do zapłaty kwotę zobowiązany jest ponieść wnioskodawca.

8. Pomoc pieniężna w ramach Programu może być przyznana wyłącznie na standardowe świadczenie proponowane przez placówkę realizującą leczenie rehabilitacyjne. Nie może być przyznana na świadczenie o podwyższonym standardzie (typu LUX, zabiegi SPA itp.).

9. Przyznana pomoc pieniężna może być wykorzystana wyłącznie na realizację leczenia wskazanego w fakturze pro forma lub kosztorysie. Zmiana placówki realizującej leczenie, terminu leczenia, zakresu leczenia itp. wymaga zmiany decyzji na podstawie art. 155 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.).

10. Pomoc pieniężna na rehabilitację domową może być przyznana jeżeli:

a) dochód samotnie gospodarującej osoby uprawnionej nie przekracza kwoty odpowiadającej 290% kwoty, o której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2023 roku poz. 1251 ze zm.), zwanej dalej „najniższą emeryturą”,

b) dochód na osobę w rodzinie osoby uprawnionej nie przekracza kwoty odpowiadającej 220% kwoty najniższej emerytury,

c) dla osoby uprawnionej pobierającej rentę inwalidy wojennego lub wojskowego bądź będącej osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, której dochód nie przekracza kwoty odpowiadającej 350% najniższej emerytury bez względu na liczbę osób w gospodarstwie domowym.

11. Za osobę całkowicie niezdolną do pracy i do samodzielnej egzystencji uznaje się osobę, która posiada orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji. Okoliczność posiadania statusu osoby całkowicie niezdolnej do pracy oraz do samodzielnej egzystencji ustala się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów takich jak:

a) orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji wydane przez organ rentowy (ZUS, KRUS, MSWiA, MON, BESW),

b) orzeczenie o I grupie inwalidzkiej wydane przez organ rentowy,

c) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności w przypadku osiągnięcia przez wnioskodawcę wieku emerytalnego,

d) orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji wydane przez organ rentowy, jeśli wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny.

12. Kwota pomocy pieniężnej udzielanej przez szefa UdSKIOr na rehabilitację domową jest ustalana z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy oraz z zastosowaniem ustalonych parametrów dotyczących poziomu uzyskiwanego dochodu wnioskodawcy, a także wysokości dostępnego budżetu.

13. Pomoc pieniężna udzielana na rehabilitację domową jest przyznawana na podstawie kompetencji szefa Urzędu określonych w art. 19b ust. 1 i art. 19d ustawy o kombatanach, art. 5a

ust. 10 i 5a ust. 13 ustawy o osobach deportowanych, art. 7a ust. 10 i 7a ust. 13 ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach uranu i batalionach budowlanych oraz art. 10a ust. 10 i art. 10a ust. 13 ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych i nie wyklucza możliwości ubiegania się o przyznanie pomocy pieniężnej na zasadach określonych w ww. ustawach.

14. Korzystanie z rehabilitacji w ramach NFZ lub PCPR/PFRON nie wyklucza możliwości ubiegania się o przyznanie pomocy pieniężnej na rehabilitację domową w ramach niniejszego Programu ze środków budżetowych będących w dyspozycji szefa Urzędu.

15. Pomoc pieniężna udzielana w ramach Programu nie może być przeznaczona na rehabilitację w warunkach domowych realizowaną w ramach NFZ lub PCPR/PFRON.

16. Rehabilitacja domowa dofinansowana w ramach Programu musi rozpocząć się w roku, w którym obowiązuje Program.

17. Pomoc pieniężna na rehabilitację domową w ramach Programu może być przyznana raz w roku kalendarzowym.

18. Pomoc pieniężna udzielana w ramach Programu może być przyznana na rehabilitację domową realizowaną wyłącznie na terenie Polski.

Program będzie realizowany **do 31 grudnia 2024 r. bądź do wyczerpania środków przeznaczonych na jego realizację, jeśli nastąpi to wcześniej**. Kompletny wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej w ramach Programu lub uzupełnienie wniosku powinny wpłynąć do UdSKIOr **do 30 listopada 2024 r. (decyduje data wpływu do Urzędu)**. Wnioski, które wpłyną lub zostaną uzupełnione po tym terminie mogą być rozpatrzone na zasadach ogólnych określonych w ustawach wskazanych w podstawie prawnej niniejszego Programu.

W przypadku jakichkolwiek pytań proszę o kontakt pod numerem telefonu (22) 276-77-77 lub e-mail: info@kombatanci.gov.pl, bądź z Joanną Kłosiewicz, tel. 22 276-77-83, e-mail: joanna.klosiewicz@kombatanci.gov.pl.

Za UdSKIOr

JAK PRZEKAZAĆ 1,5% PODATKU NA RZECZ ZWIĄZKU

Procedura postępowania jest następująca:

1. PIT-37

- na arkuszu zeznania podatkowego PIT-37 w rubryce 147 wpisuje się KRS 0000 106 108;
- w rubryce 148 wpisuje się kwotę stanowiącą 1,5% podatku dochodowego, którą się przekazuje;
- w rubryce 149 arkusza PIT-37 – cel szczegółowy – ZKRPIBWP;
- w rubryce 150 – „wyrażam zgodę”.

2. PIT-36

- na arkuszu zeznania podatkowego PIT-36 w rubryce 500 wpisuje się KRS 0000 106 108;

- w rubryce 501 arkusza – kwotę, którą chcemy przekazać – 1,5%;
- w rubryce 502 – cel szczegółowy – ZKRPIBWP;
- w rubryce 503 – „wyrażam zgodę”.

3. PIT-36 L

- w rubryce 171 – wpisujemy KRS 0000 106 108;
- w rubryce 172 – wpisujemy kwotę w zł – 1,5%;
- w rubryce 173 – cel szczegółowy – ZKRPIBWP;
- w rubryce 174 – „wyrażam zgodę”.

Dział Księgowości ZG Związku po otrzymaniu pieniędzy i dyspozycji z urzędów skarbowych po miesiącu prześle je do właściwych adresatów. Kontakt – Dział Księgowości ZG ZKRPIBWP – tel. (22) 628 88 58.